

Biometriikan hyödyntäminen identiteettien rekisteröinnissä

HETUn uudistamishanke, johtoryhmä 14.4.2021

Biometriikasta yleisesti

- Tekniseltä työryhmältä pyydetty selvitystä biometriikan hyödyntämisen mahdollisuuksista rekisteröitäessä identiteettejä väestötietojärjestelmään
- GDPR:ssä biometrisillä tiedoilla tarkoitetaan: ”...*kaikkia luonnollisen henkilön fyysisiin ja fysiologisiin ominaisuuksiin tai käyttäytymiseen liittyvällä teknisellä käsittelyllä saatuja henkilötietoja, kuten kasvokuvia tai sormenjälkitietoja, joiden perusteella kyseinen luonnollinen henkilö voidaan tunnistaa tai kyseisen henkilön tunnistaminen voidaan varmistaa,*”
- Tyypillisimmin tässä kontekstissa puhutaan kasvokuvista ja sormenjäljistä, joita on talletettuna henkilöllisyystodistukselle mm. (vaikka käsite toki laajempi)
- Hetu- hankkeen ensimmäisen vaiheen (ennen 1.12.2020) väliraportissa ja loppuraportissa kuvattu biometriikan hyödyntämistä jo melko kattavasti

Biometriikasta yleisesti

- EU tietosuoja-asetuksessa (GDPR) biometriset tiedot luokitellaan ns. erityisiin henkilötietoihin
- EU tietosuoja-asetus lähtökohtaisesti kieltää biometrinen tietojen käsittelyn
 - 9 artiklassa on kuitenkin kuvattu missä yhteyksissä käsittely on mahdollista (esim. henkilön suostumuksella ja yleisen edun nojalla..)
- Suomen viranomaisista biometrisiä tietoja keräävät ja käsittelevät lain nojalla mm. Poliisi ja Migri, mutta myös DVV:n ulkomaalaisen tunnistuspalveluun voidaan kerätä kasvokuvatietoja henkilöllisyyden varmistamiseksi.
- Biometrinen tieto yksistään ei absoluuttisesti yksilöi henkilöä

Biometriikan käyttö eri tilanteissa

- Biometriikkaa voidaan hyödyntää esimerkiksi:
 - Rekisteröinnin yhteydessä (esim. ulkomaalaisen rekisteröinti tai ulkomaalaisen tunnistusvälineen käyttöönotto)
 - Henkilöllisyys- ja matkustusasiakirjoja myönnettäessä
 - Tunnistettaessa käyttäjää asiontilanteissa (esim. mobiililaitteessa ”avaimena”)
- Tämän hankkeen kontekstissa tarkastellaan hyödyntämistä VTJ:hin rekisteröinnin yhteydessä, erityisesti ulkomaalaisten etärekisteröinnin yhteydessä.

Ulkomaalaisten rekisteröinti väestötietojärjestelmään

- DVV:n lisäksi ulkomaalaisia voi rekisteröidä väestötietojärjestelmään myös Migri ja Verohallinto, jos edellytykset täyttyvät
- Hetu –uudistuksen yhteydessä yhtenä tavoitteena on helpottaa henkilötunnuksen saamista
- Tavoitteena on nykyisten lisäystapojen rinnalla mahdollistaa myös etärekisteröinti digitaalisen palvelun kautta
 - Tässä yhteydessä on tarkoitus parantaa etärekisteröinnin luotettavuutta lukemalla tietoja passin sirulta ja vertailla asiakirjalla olevaa kuvaa rekisteröityjän kuvaan. Ts. hyödynnetään biometrisiä tietoja
 - Tarkoituksena ei kuitenkaan ole vertailla kuvatietoja muiden viranomaisten rekistereissä oleviin aiemmin kerättyihin tietoihin.

Tekniikkaa biometriian lukemiseksi

- Kansainvälinen ICAO Doc 9303 –standardi säätelee sirullisten matkustusasiakirjojen teknisiä vaatimuksia
- Asiakirjojen siruilta voidaan lukea teknisesti nfc:n yli (esim. mobiilisovelluksella) passien tietosisältö (ml. Kasvokuva).
 - Autentikaatioavaimet ovat visuaalisesti luettavissa asiakirjasta
- Asiakirjojen siruilla voi olla tallennettuna myös sormenjälkitietoja, mutta niiden lukeminen on tiukemmin säädeltyä, eikä käytännössä mahdollista asiakkaan omalla mobiililaitteella.
- Sirulta luettaessa biometriikan todentaminen voidaan tehdä reaaliaikaisesti, eikä biometriikan tallentaminen pysyvästi ole tarpeellista (ainakaan palautettavassa muodossa)
 - Tallentaminen on myös lähtökohtaisesti kiellettyä

Tekniikkaa biometrian lukemiseksi

- Asiakirjan aitouden tarkistaminen (sirulta) vaatii että käytettävissä on ko. maan juurivarmenteen tiedot.
 - Sirullisia passeja on 145 maassa ja Suomessa käytettävissä on 90 maan varmenteet

Ulkomaalaisten rekisteröinti väestötietojärjestelmään

- DVV:n toteuttaman etärekisteröintipalvelun kautta ulkomaalainen voisi rekisteröityä väestörekisteriin ja saada henkilötunnuksen
- Etärekisteröinnin edellytyksenä on että rekisteröityjällä on käytettävissä sirullinen matkustusasiakirja, jota voidaan lukea mobiilisovelluksella
- Asiakirjan todentamiseen perustuvalla mekanismilla voidaan parantaa rekisteröinnin luotettavuutta (vrt. itse syötettävät tiedot)
- Etärekisteröinnin kautta henkilölle voitaisiin myöntää myös asiointia varten tunnistusväline

Rajoitteita ja huomioitavia asioita jatkovalmistelussa

- Etärekisteröintiprosessi ei johda yhtä luotettavaan todentamiseen kuin fyysisessä asiointitilanteessa tehty todentaminen, vaikka hyödynnetään sirullisia asiakirjoja
 - Huomioitava kuva/videomateriaalin väärentämisen mahdollisuus sekä se että ei voida vahvasti sitoa asiakirjaa ja henkilöä samaan asiointitilanteeseen
 - Sirun kloonaaminen mahdollista (joissain tapauksissa)
 - Passin kuva voi olla 10 vuoden takaa
- Etärekisteröinnin sisälläkin erilaisia luotettavuustasoja (asiakirjojen teknisiin ominaisuuksiin liittyen)
 - Oliko mahdollista tarkistaa sirun tietojen eheys
 - Voitiinko sirun kloonaamattomuudesta varmistua
 - Millä luotettavuudella kasvokuvan vertailu onnistui

Rajoitteita ja huomioitavia asioita jatkovalmistelussa

- Biometriset tiedot arkaluonteisia ja käsittelyssä noudatettava erityistä huolellisuutta sekä rajattava käyttötarkoitus tarkkarajaisesti
- Suomen viranomaisten virallisten asiakirjojen myöntämisen prosessi on eri asia kuin etärekisteröinti väestötietojärjestelmään
- Jos/kun etärekisteröintiprosessin kautta saa käyttöönsä tunnistusvälineen, voi sillä ketjuttaa itselleen vain sellaisen toisen välineen, jossa samalla tasolla oleva ”ensitunnistus/rekisteröintimekanismi”
- Ylipäätään on tärkeää erotella mihin kaikkiin käyttötarkoituksiin etärekisteröinnillä luotua identiteettiä voi käyttää ja mihin ei

DIGI- JA VÄESTÖTIETOVIRASTO

dvv.fi